

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філології та мовної комунікації

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

«Українська мова»

Галузь знань	10	Природничі науки
Спеціальність	103	Науки про Землю
Освітній рівень.....		Перший (бакалаврський)
Освітня програма		Геологія
Статус		обов'язкова
Загальний обсяг	3	кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю..		іспит
Термін викладання		2-й семестр (3 чверть)
Мова викладання		українська
Викладач		доц. Саїк Аліна Володимирівна

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Опис навчальної дисципліни.**Назва:** «Українська мова»**Код:** 32**Галузь:** 10 «Природничі науки»**Тип:** Обов'язкова**Кількість встановлених кредитів:** 3**Курс:** 1**Семестр вивчення:** 2-й**Рівень вищої освіти:** Бакалавр**Кількість годин:** 90**Викладач:**

Саїк Аліна Володимирівна, доц., к. філол. н., доцент кафедри філології та мовної комунікації, Saik.A.V@nmu.one
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4093>

Результати навчання. Використовувати усно і письмово професійну українську мову.

Форми організації занять.

- Навчальні заняття – практичні заняття.
- Самостійна робота – підготовка до навчальних занять.
- Контрольні заходи – виконання завдань під час практичних занять,

виконання

ККР під час екзамену.

Мета курсу – формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки в професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомоги вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; засвоєння лексики й термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Календарно-тематичний план.

Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни «Українська мова»

Курси, чверті	Тижні (9 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			ауд.	самоств.	разом
		Практичні завдання			
1 курс, 3 чверть	23	1.Мова як суспільне явище. Лексичний склад української мови. Літературна мова і професійна сфера. Роль мови для розвитку власної держави. Використання термінології і під час спілкування з представниками інших професійних груп. Виконання вправ за підручником.	1,5	66	90
	24	2.Труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Виконання вправ за підручником.	1,5		
	25	3.Територіальні і соціальні діалекти. Структура соціальних діалектів. Поняття «соціальний діалект» («соціодіалект»), «арго». Історія виникнення та функціонування різновидів арго. Способи творення та розрізняти функції арготизмів. Виконання вправ за підручником.	1,5		
	26	4.Пунктуаційні норми української літературної мови. Ділові папери. Морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Особливості вживання граматичних форм іменників, числівників, дієприкметників.	1,5		
	27	5.Документи управлінської діяльності. Класифікація документів за різними критеріями, реквізити документів. Документи щодо особового складу. Публічний виступ та презентація. Терміни. Багатозначна лексика, синоніми, омоніми, пароніми у професійному мовленні. Виконання вправ за підручником. Написати автобіографію, заяву, доручення.	6		
	28	6.Неологізми як замітники іншомовних термінів. Виконання вправ за підручником.	3		
	29	7.Функціональні стилі української мови. Усна і писемна форма української мови. Просторічна лексика. Виконання вправ за підручником. Написати твір у науковому	3		

		стилі на тему: «Весна – час пробудження», «Осінь – золоте диво», «Зима – найчарівніша пора року».			
	30	8. Типи лексичних, синтаксичних і стилістичних помилок. Виконання вправ за підручником.	3		
	31	Контрольні заходи	3		
Контроль підсумковий, 3 чверть – іспит		Разом	24	66	90
		Лекції	-	-	-
		Практичні заняття	24	66	90

Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.

Практичні заняття – практичні методи навчання на базі кафедри філології та мовної

комунікації (захист практичних робіт).

Самостійна робота – словесні та практичні методи навчання (індивідуальні контрольні вправи – особистісно-орієнтовані з елементами дистанційної форми).

Використовується комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle.

Результати вивчення дисципліни.

Очікувані результати освоєння дисципліни зводяться до наступних навичок і умінь:

- Знати лексичний склад української мови. Усвідомлювати мову як суспільне явище. Уміло користуватися літературною мовою у професійній сфер. Усвідомлювати важливість мови для розвитку власної держави. Знаючи свої права і обов'язки, вільно викладати думки українською мовою.

- Уміло користуватися термінологічними словниками. Засвоївши відповідну термінологію, використовувати її під час спілкування з представниками інших професійних груп для донесення певної інформації.

- Під час написання доповідей для публічних виступів та презентацій для великої аудиторії користуватися державною мовою, використовуючи різні морфологічні засоби. Під час ділового спілкування дотримуватись лексичних, стилістичних та орфоепічних норм української літературної мови.

- Під час подальшого навчання використовувати загальнонаукову, міжгалузеву і вузькоспеціальну термінологію, пов'язану з правознавчим напрямком. Знати способи творення термінів, пов'язаних з майбутнім фахом. Використовувати багатозначні слова, синоніми, омоніми, пароніми у професійному мовленні.

- Підвищити рівень культури творчого, професійного і щоденного побутового мовлення.

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про

оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за

рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, яка також використовується для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Критерії оцінювання.

Робота оцінюється на **відмінно** (90–100), якщо студент виявив підвищений рівень засвоєння обсягу знань і набуття вмінь, якісно та в повному обсязі виконав завдання. До того ж було підтверджено залучення ним навчального матеріалу на рівні творчого використання; причому завдання виконано ретельно й самостійно, матеріал викладено в логічній послідовності, відсутність мовних помилок, а власні висновки студента відповідають темі практичного завдання.

Робота заслуговує на оцінку **добре** (74–89) в тому разі, коли студент показав оволодіння достатнім обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстрував самостійність в отриманні розрахунково-аналітичних даних, точність і чіткість мови, при цьому в роботі не було зафіксовано помилок, а власні висновки студента відповідають темі практичного завдання.

Робота оцінюється на **задовільно** (60–73), коли в поданому студентом матеріалі виявлено змістові й лексичні помилки, зміст роботи викладено не завжди чітко й логічно, але студент виконав розрахунки та виявив знання й уміння в межах навчальної програми.

Робота заслуговує на оцінку **незадовільно** (0–59) з можливістю її повторного виконання, якщо поданий студентом матеріал не відповідає темі завдання, у ньому допущено принципові змістові й лексичні помилки, розрахунки не здійснено, тобто студент не виявив певних знань і вмінь.

Форми оцінювання.

Поточний контроль – практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Підсумковий контроль – виконання комплексної контрольної роботи під час іспиту у письмовій формі.

Приклади питань до іспиту.

1. Лексика української мови зі стилістичного погляду.
2. Офіційно-ділова лексика.
3. Емоційна та просторічна лексика.
4. Виробничо-професійна лексика.

5. Загальноновживана та специфічно-побутова лексика.
6. Науково-термінологічна лексика.
7. Вузьковживана лексика.
8. Стилi , типи i жанри мови.
9. Загальна характеристика діалектизмів.
10. Лексичні, етнографічні та семантичні діалектизми.
11. Характеристика розмовного стилю.
12. Характеристика наукового стилю.
13. Характеристика офіційно-ділового стилю.
14. Жаргонізми та арготизми (загальна характеристика).
15. Варваризми, вульгаризми та екзотизми (загальна характеристика).
16. Публіцистичний стиль.
17. Художній стиль.
18. Конфесійний стиль.
19. Специфіка синтаксису ділових паперів.
20. Причини розщеплення присудків у діловому мовленні.
21. Вживання віддієслівних іменників в мові ділових паперів.
22. Особливості вживання дієприкметникових і дієприслівникових зворотів у діловій документації.
23. Узгодження присудка з підметом в ділових паперах.
24. Стилiстика ділових паперів.
25. Синтаксичні структури справочинства.
26. Вживання прийменників **проти**, **завдяки**, **через** в ділових паперах.
27. Доручення, розписка (загальна характеристика).
28. Протокол. Типи. Основні реквізити.
29. Оголошення. Типи. Основні реквізити.
30. Загальна характеристика контрактів.
31. Подвоєння приголосних в словах іншомовного походження. Правила нової редакції правопису української мови.
32. Типи лексичних помилок в українській мові.
33. Пароніми (загальна характеристика).
34. Порушення стилістичних норм в сучасній українській літературній мові. Типи стилістичних помилок.
35. Наголос в українській мові.
36. Фемінітиви. Особливості утворення, функції.
37. Особливості вживання прийменникових конструкцій в офіційно-діловому стилі.
38. Синоніми (загальна характеристика).
39. Антоніми (загальна характеристика).
40. Омоніми (загальна характеристика).
41. Номенклатурні назви. Роль та сфера їх вживання.
42. Професіоналізми (загальна характеристика).
43. Публічний виступ. Основні вимоги.
44. Мовленнєвий етикет.
45. Спілкування і комунікація. Функції спілкування.
46. Загальнонаукова, міжгалузєва вузькоспеціальна термінологія.
47. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування.
48. Культура мови та культура мовлення.
49. Поняття національної та літературної мови.
50. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.

Література для вивчення дисципліни.

Базові джерела

1. Галузинська Л. І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 430 с.
2. Глушик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник. Київ : Арій, 2009.
3. Грищенко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472с.
4. Гуць М. В. Українська мова у діловому спілкуванні: Навчальний посібник. Київ: Біноватор, 2005. 352 с.
5. Діденко А. Н. Сучасне діловодство : навч. посіб. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : Либідь, 2010. 479 с.
6. Довідник з культури мови: Посібник за ред. С.Я. Єрмоленко. Київ : Вища школа, 2005. 399 с.
7. ДСТУ 3582 – 2015. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Київ: Держстандарт України, 2015. – 27 с.
8. Зубков М. Сучасна українська ділова мова. Харків: Торсінг, 2004. 447 с.
9. Культура фахового мовлення: навч. пос. / за ред.Н.Д. Бабич. Чернівці: Книга–XXI, 2005. 572 с.
10. Мацюк З.О. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. З. О. Мацюк, Н. І. Станкевич. Київ: Каравела, 2009. 351 с.
11. Мацько Л.І., Кацавець Л.В. Культура української фахової мови: Навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
12. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови – стереотип. Київ: Наук. думка, 2019. 240 с.
13. Українська мова за професійним спрямуванням: Практикум: Навч. посіб. / Т.В. Симоненко, Г.В. Чорновол, Н.П. Руденко. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 272 с.
14. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс. Підручник. Київ: Арій, 2007. 448 с.
15. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців: Навчальний посібник. Київ: Арій, 2008. 424 с.
16. Ющук І. П. Українська мова: Підручник. Київ: Либідь, 2004. 639 с.

Додаткові джерела

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
3. Головащук І.С. Російсько-український словник сталих словосполучень. Київ : Наук. думка, 2001.
4. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2004. 448 с.
5. Гринчишин Д.Г. та ін. Словник-довідник з культури української мови. Львів: Фенікс, 1996.
6. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови.

Київ, 1986. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2000.

7. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? : Словник-довідник : Близько 10 000 номінацій / В. В. Жайворонок; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ: Наук. думка, 2004. 202 с.

8. Пустовіт Й.О. та ін. Словник іншомовних слів. Київ : Довіра, 2000. 635 с.

9. Пономарьов О. С., Паламар Л. М. Російсько-український тлумачний словник з технічної діагностики. Київ : Либідь, 1996. 103 с.

10. Словник синонімів української мови: У 2-х томах / Редкол. А.А. Бурячок та ін. Київ: Наукова думка, 2000.

11. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. Київ: Наукова думка, 2003. 1104 с. (Словники України).

12. Словник-довідник сучасної української мови: Разом. Окремо. Через дефіс: Близько 60 000 слів / Укладачі Т. К. Співак, О. О. Якименко. – Харків: ФОП Співак В. Л., 2009. 528 с.

13. Словник української мови: В 11 т. Київ: Наук. думка, 1970-1980.

Ресурси

1. Дніпровська міська бібліотека <http://www.library.dp.ua/>
2. Науково-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка» <http://lib.nmu.org.ua/>